

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Arbetsmarknadsdepartementet

Yttrande över Ny reglering för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (SOU 2025:74)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Den 6 maj 2024 trädde förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar i kraft. För kommittéer och särskilda utredare som har tillkallats före nämnda ikraftträdande tillämpas förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Bakgrund och innehållet i förslaget

I betänkandet föreslås ett antal nya och ändrade författningar. Det föreslås en lag om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten samt lag och förordning om behandling av personuppgifter vid Arbetsförmedlingen. Utöver det föreslås det ändring i ett antal lagar och förordningar.¹

Av betänkandet framgår att utredningen lämnar förslag av olika slag, exempelvis en utökad skyldighet för kreditinstitut och försäkringsgivare att på begäran lämna information till Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen föreslås också få utökade möjligheter att göra kontrollbesök, i syfte att se om förutsättningarna för ekonomiskt stöd till arbetsgivare är uppfyllda.

I konsekvensutredningen anges att den gemensamma nämnaren för förslagen är att de bedöms förbättra förutsättningarna för en effektiv och ändamålsenlig arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Sådana förbättrade förutsättningar bör leda till en verksamhet som i högre grad bidrar till att arbetsmarknadspolitiken uppnår det av riksdagen beslutade målet att insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad. Det får i sin tur positiva samhällsekonomiska

¹ Det föreslås ändring i lagen (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder, lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, arbetsmiljölagen (1977:1160), offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), lagen (2022:850) om grundläggande omställnings- och kompetensstöd. Det föreslås ändring i förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor, förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, förordningen (2007:1117) med instruktion för Konkurrensverket, förordningen (2008:975) om uppgiftsskyldighet i vissa fall enligt socialtjänstlagen (2001:453), förordningen (2015:1053) om totalförsvar och höjd beredskap, förordningen (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, förordningen (2018:42) om särskilt anställningsstöd, förordningen (2018:43) om stöd för nystartsjobb samt förordningen (2022:811) med instruktion för Arbetsförmedlingen.

konsekvenser. Utredningen bedömer att det handlar om indirekta konsekvenser och att det inte är möjligt att närmare beräkna deras storlek.

Konsekvenser för företag

Följande anges i konsekvensutredningen gällande konsekvenser för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

I avsnitt 4.7 i betänkandet lämnar utredningen förslag om ökade möjligheter för Arbetsförmedlingen att begära in information från kreditinstitut och försäkringsgivare. Detta medför en ökad uppgiftslämnarbörd för dessa företag. Utredningen har via försäkringsföretagens branschorganisation Svensk Försäkring och via bankernas branschorganisationer Svenska Bankföreningen och Sparbankernas Riksförbund ställt frågor om konsekvenser till försäkringsbolag respektive banker i varierande storlek. Utifrån det underlag som kommit in bedömer utredningen att förslagen i nämnda avsnitt skulle kunna innebära vissa konsekvenser för företag i form av framtagande av nya rutiner samt ökad tidsåtgång för hantering av förfrågningar. Utredningen bedömer dock att konsekvenserna är marginella, eftersom antalet förfrågningar från Arbetsförmedlingen i dagsläget är så pass få att det skulle krävas en mycket stor ökning för att det skulle bli en märkbar skillnad för företagen. I betänkandets avsnitt 4.7 finns det beskrivningar av alternativa källor till information som skulle kunna minska administrativ börda, men bedöms av förslagsställaren inte ge tillförlitlig information i detta avseende. Alternativ som omnämns är exempelvis uppgifter från arbetstagare eller uppgifter från Skatteverket.²

Kreditinstitut och försäkringsgivare är i de allra flesta fall stora företag men det finns även mindre företag. Antalet förfrågningar är dock proportionerligt till kreditinstitutets eller försäkringsgivarens verksamhet, vilket innebär att stora banker med många kunder kommer att motta de flesta förfrågningarna.

I kapitel 5 lämnar utredningen förslag om förutsättningar för Arbetsförmedlingens kontrollbesök för att kontrollera om förutsättningarna för ekonomiskt stöd till en arbetsgivare eller anordnare är uppfyllda. Utredningen föreslår att kontrollbesöken ska genomföras på ett sådant sätt att verksamheten inte hindras i onödan. Detta innebär att de företag som i egenskap av arbetsgivare eller anordnare kan komma att bli föremål för Arbetsförmedlingens kontrollbesök inte får försämrade arbetsförutsättningar. Arbetsgivaren kan även välja att inte ta del av ekonomiskt stöd för en anställning om aktören i fråga inte vill ta emot kontrollbesök från Arbetsförmedlingen.

I betänkandets avsnitt 8.3 föreslår utredningen att sekretess inte ska gälla för beslut i ärende om stöd till arbetsgivare eller anordnare av arbetsmarknadspolitiska insatser i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det skapar större insyn i dessa arbetsgivares och anordnares verksamheter till den del de finansieras av offentliga medel, vilket i någon mån kan innebära negativa konsekvenser för dem. Eftersom det rör sig om ekonomiska stöd som finansieras av allmänna medel och som uppgår till stora belopp, bedömer utredningen att det finns ett berättigat behov hos allmänheten och massmedierna av ökade möjligheter till insyn och granskning.

² Betänkandet avsnitt 4.7, s. 340ff.

Utredningens förslag om förutsättningar för Arbetsförmedlingens kontrollbesök och utökade uppgiftsskyldigheter för kreditinstitut och försäkringsgivare har som syfte att förbättra myndighetens kontrollarbete för att förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar. Förslagen bedöms motverka att ekonomiska stöd betalas ut till oseriösa arbetsgivare. Utredningen bedömer att förslagen bidrar till en sundare konkurrens, särskilt inom de branscher där anställningar med ekonomiska stöd är vanliga.

Utredningen lämnar ett antal förslag som påverkar leverantörer av arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen eller Kammarkollegiet. Genom utredningens förslag om ökade möjligheter för Kammarkollegiet att lämna uppgifter till leverantörer kommer de att kunna få del av uppgifter som har framkommit vid Kammarkollegiets kartläggning och därmed behöva lägga mindre tid på att själva inhämta motsvarande uppgifter. Hur stor förändringen blir beror på i vilken grad Kammarkollegiet nyttjar möjligheten. Utredningen föreslår i avsnitt 6.8 att Kammarkollegiets leverantörer av arbetsmarknadspolitiska insatser ska få behandla känsliga personuppgifter under vissa förutsättningar, vilket utredningen bedömer kommer att underlätta för verksamheten.

Förslaget i avsnitt 4.9.6 om tystnadsplikt för verksamhet hos Kammarkollegiets leverantörer av arbetsmarknadspolitiska insatser bedömer utredningen inte innebära någon stor förändring av leverantörernas förutsättningar. Detta eftersom Kammarkollegiet redan i dagsläget tecknar sekretessförbindelser med leverantörer. Skillnaden blir att den föreslagna tystnadsplikten är förenad med straffansvar för anställda som deltar i leverantörens verksamhet, vilket inte är fallet med en avtalsreglerad tystnadsplikt. Förändringen innebär även att om en anställd bryter mot en straffsanktionerad tystnadsplikt blir det också i första hand den anställde som drabbas av sanktion. Förslaget får därmed som konsekvens att leverantörer kommer att behöva informera anställda och andra berörda personer om tystnadsplikten.

Utredningen föreslår i avsnitt 6.11 att leverantörer som anordnar och bedriver utbildning på kriminalvårdsanstalt på uppdrag av Arbetsförmedlingen under vissa förutsättningar ska få behandla personuppgifter som rör lagöverträdelse, vilket kommer att underlätta för dessa leverantörer. Förslagen om förbättrad tillgång för Arbetsförmedlingen till uppgifter om enskildas utbildning i avsnitt 4.6 kan även underlätta för myndighetens underlag om resultatersättning till leverantörer i tjänster där sådan används. Det kan minska behovet av att leverantörer ska lämna in intyg. Utredningens förslag bedöms sammantaget ge bättre förutsättningar för leverantörer av arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Kammarkollegiet respektive Arbetsförmedlingen.

Det statliga bolaget Samhall berörs av flera av utredningens förslag. I avsnitt 4.8 föreslår utredningen bland annat att Arbetsförmedlingen ska kunna lämna vissa uppgifter om enskilda till Samhall utan hinder av sekretess och i avsnitt 6.10 föreslås att Samhall ska få behandla känsliga personuppgifter under vissa förutsättningar. Dessa förslag bedömer utredningen kommer att underlätta för verksamheten. Utredningen föreslår i avsnitt 4.8 även en utökad tystnadsplikt för verksamhet hos Samhall. Det skapar en enhetlig reglering inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten som kan bidra med en ökad tydlighet för den som omfattas av tystnadsplikt. Utredningen bedömer att förslaget inte får negativa konsekvenser för Samhalls verksamhet.

I konsekvensutredningen anges att i utformningen av förslagen har hänsyn tagits till de åtaganden som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen och Sveriges övriga internationella åtaganden. Utredningen bedömer att förslagen är förenliga med dessa.

Det framgår att författningsförslagen ska träda i kraft den 1 juli 2027, med vissa övergångsbestämmelser. Det anges att författningsförslagen bör träda i kraft så snart som möjligt för att förslagen så långt det är möjligt ska kunna leda till förbättringar i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det anges att det dock behövs sedvanlig tid för remissbehandling, beredning inom Regeringskansliet, lagrådsgranskning och behandling i Riksdagen.³

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Regelrådet yttrar sig enbart över konsekvensutredningar till förslag som kan få effekter för företag. Det nu remitterade betänkandet innehåller även förslag som påverkar enskilda, samt offentlig verksamhet och dessa delar omfattas alltså inte av Regelrådets yttrande.

Enligt Regelrådet är beskrivningarna av effekter av om någon reglering inte kommer till stånd, förslagets överensstämmelse med EU-rätten, samt beskrivningen av om särskild hänsyn behöver tas till tidpunkten för ikraftträdande godtagbara. Regelrådet noterar att det finns viss beskrivning av förslagets påverkan på företagets konkurrensförhållanden, beskrivningen är för detta ärende godtagbar. Det finns likaså viss beskrivning av bakgrund och syfte med förslaget, men det hade enligt Regelrådet varit önskvärt med en ökad tydlighet i denna del. Med nämnda medskick kan beskrivningen godtas.

Gällande alternativa lösningar så finns det beskrivningar av alternativ till det förslag som rör en utökad uppgiftslämnarbörda i betänkandets avsnitt 4.7. Enligt Regelrådet hade det dock varit behövligt med en bredare beskrivning av alternativa lösningar sett till förslaget i sin helhet, såsom exempelvis om det hade gått att rikta förslaget mer specifikt mot de eventuella branscher där det identifierats problem eller missförhållanden – i stället för att utforma ett förslag som påverkar samtliga företag brett. I denna del hade det även varit värdefullt med resonemang kring företagets behov av långsiktighet och förutsebarhet för att kunna bedriva sin näringsverksamhet. Avsaknaden av sådana beskrivningar medför att konsekvensutredningen är ofullständig i denna del och beskrivningen av alternativa lösningar bedöms bristfällig.

Regelrådet har inte kunnat utläsa en beskrivning av behovet av speciella informationsinsatser, vilket medför att aspekten bedöms som bristfällig. Vidare kan nämnas att även om det finns en beskrivning av vilken bransch som kan drabbas av ett utökat uppgiftslämnande, saknas det en beskrivning, eller uppskattning, av antal berörda företag. Gällande berörda företags storlek framgår det att stora företag sannolikt kommer drabbas mer av förfrågningar, men någon närmare fördelning mellan större och mindre företag framgår inte. Berörda företag utifrån bransch bedöms därför som godtagbar, medan berörda företag utifrån antal och storlek bedöms som bristfällig.

Gällande förslagets påverkan på tidsåtgång, andra kostnader och verksamhet är beskrivningarna mer övergripande. Regelrådet hade i denna del gärna sett exempel på hur olika verksamheter, och företag av olika storlek, kan påverkas kostnadsmässigt med beloppsmässiga uppskattningar, särskilt gällande förslaget om utökat uppgiftslämnande för kreditinstitut. Avsaknaden av sådana beskrivningar medför att beskrivningen av förslagets påverkan på företagets tidsåtgång, andra kostnader och verksamhet är bristfällig.

³ Betänkandet avsnitt 9.

Regelrådet har inte kunnat utläsa en beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning, eller om någon påverkan bedöms uppstå i något annat avseende. För det fall att någon sådan påverkan inte bedöms uppstå, eller sådan hänsyn inte kan tas, behöver det anges och motiveras. Utelämnade beskrivningar medför att konsekvensutredningen är ofullständig i dessa delar, och bedömningen av nämnda aspekter är bristfällig.

Vid en sammantagen bedömning av konsekvensutredningen kan Regelrådet inte bortse från nämnda brister.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 4 februari 2026.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Roland Sigbladh och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Katarina Garinder Eklöv.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Katarina Garinder Eklöv
Föredragande

Hans Peter Larsson anmälde skiljaktig mening med motiveringen att remissen bör besvaras med kanslisvar.